Europa-Parlamentet
2024-2029

Retsudvalget

2025/2058(INI)

27.6.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

om ophavsret og generativ kunstig intelligens – muligheder og udfordringer
(2025/2058(INI))

Retsudvalget

Ordfører: Axel Voss

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE 11

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA 15

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om ophavsret og generativ kunstig intelligens – muligheder og udfordringer (2025/2058(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 4, 16, 26, 114 og 118,

– der henviser til artikel 17, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

– der henviser til artikel 27 i verdenserklæringen om menneskerettigheder, der blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 10. december 1948 (resolution 217 A), som bekræfter både retten til frit at deltage i kulturlivet og retten til beskyttelse af de moralske og materielle interesser, der hidrører fra en hvilken som helst videnskabelig, litterær eller kunstnerisk frembringelse,

– der henviser til Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker,

– der henviser til aftalen om handelsrelaterede aspekter af intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS) af 15. april 1994,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser (databasedirektivet)[1],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (Infosoc-direktivet)[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder[3],

– der henviser til artikel 1 i protokol nr. 1 til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (ETS nr. 009), der garanterer retten til respekt for ejendom, hvilket er blevet fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol til at omfatte intellektuelle ejendomsrettigheder, bl.a. i sagen Anheuser-Busch Inc. mod Portugal (11. januar 2007),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/24/EF af 23. april 2009 om retlig beskyttelse af edb-programmer[4],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april

[1] EFT L 77 af 27.3.1996, s. 20.
[2] EFT L 167 af 22.6.2001, s. 10.
[3] EUT L 157 af 30.4.2004, s. 45.
[4] EUT L 111 af 5.5.2009, s. 16.

2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF[5],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/943 af 8. juni 2016 om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse[6],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1807 af 14. november 2018 om en ramme for fri udveksling af andre data end personoplysninger i Den Europæiske Union[7],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF (direktivet om ophavsret på det digitale indre marked)[8],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1024 af 20. juni 2019 om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer[9],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1150 af 20. juni 2019 om fremme af retfærdighed og gennemsigtighed for brugere af onlineformidlingstjenester[10],

– der henviser til Kommissionens hvidbog af 19. februar 2020 om kunstig intelligens – en europæisk tilgang til ekspertise og tillid (COM(2020)0065),

– der henviser til Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsrets (WIPO's) traktat om ophavsret og det reviderede holdningsdokument om politikkerne for intellektuel ejendomsret og kunstig intelligens (WIPO/IP/AI/2/GE/20/1 REV) af 29. maj 2020,

– der henviser til Europa-Parlamentets beslutning af 20. oktober 2020 om intellektuel ejendomsret i forbindelse med udvikling af teknologier vedrørende kunstig intelligens,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/868 af 30. maj 2022 om europæisk datastyring[11],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2854 af 13. december 2023 om harmoniserede regler om fair adgang til og anvendelse af data (dataforordningen)[12],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens (forordningen om kunstig

[5] EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1.
[6] EUT L 157 af 15.6.2016, s. 1.
[7] EUT L 303 af 28.11.2018, s. 59.
[8] EUT L 130 af 17.5.2019, s. 92.
[9] EUT L 172 af 26.6.2019, s. 56.
[10] EUT L 186 af 11.7.2019, s. 57.
[11] EUT L 152 af 3.6.2022, s. 1.
[12] EUT L, 2023/2854 af 22.12.2023.

intelligens)[13],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Retsudvalget (XXXX/2025),

Baggrund

A der henviser til, at ejendomsretten, herunder intellektuel ejendomsret, er nedfældet som en grundlæggende rettighed i artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder;

B. der henviser til, at Den Europæiske Union står over for den strategiske udfordring, at den halter bagefter den internationale udvikling inden for kunstig intelligens (AI); der henviser til, at det derfor er afgørende at fremme og ikke hindre udviklingen af AI-teknologier i Unionen for at beskytte Europas teknologiske suverænitet, konkurrenceevne og innovationskapacitet;

C. der henviser til, at ophavsret og beslægtede rettigheder træder automatisk i kraft og giver omfattende enerettigheder, herunder rettigheder til at reproducere værker og andre frembringelser og tilpasse, distribuere og overføre dem til almenheden;

D. der henviser til, at generativ kunstig intelligens (GenAI) er en type kunstig intelligens, der i modsætning til traditionelle AI-systemer, som kun klassificerer eller forudser udfald, faktisk genererer indhold såsom tekst, billeder, musik, videoer og kode, der ofte efterligner menneskelig kreativitet og dermed er baseret på allerede eksisterende indhold, herunder ophavsretligt beskyttet materiale;

E. der henviser til, at udviklingen, idriftsættelsen og anvendelsen af kunstig intelligens skal være i fuld overensstemmelse med den eksisterende retlige ramme; der henviser til, at det er uacceptabelt, at sådanne teknologiske fremskridt tilsidesætter etablerede rettigheder, navnlig dem, der er nedfældet i ophavsretslovgivningen;

F. der henviser til, at de vigtigste juridiske spørgsmål om samspillet mellem GenAI og ophavsret og beslægtede rettigheder omfatter spørgsmålet om, hvorvidt den nye form for anvendelse af ophavsretligt beskyttede værker og andre frembringelser i træningsdatasæt er lovlig i henhold til EU-retten, og hvilken status AI-genereret indhold bør have;

G. der henviser til, at det ikke er tilstrækkeligt i forordningen om kunstig intelligens at henvise til direktivet om ophavsret på det digitale indre marked, og at dette ikke er en passende og forholdsmæssig løsning; der henviser til, at ophavsret og beslægtede rettigheder som grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, ikke kan tilsidesættes af forordningen om kunstig intelligens;

H. der henviser til, at et rimeligt vederlag for brugen af beskyttet indhold er rygraden i den kreative industri i Europa; der henviser til, at anvendelsen af indhold, der er beskyttet af

[13] EUT L 1689 af 12.7.2024, s. 1.

ophavsret og beslægtede rettigheder, som træningsdata for generative AI-modeller uden vederlag til rettighedshaverne skaber en systemisk ubalance i ophavsretsøkosystemet til skade for rettighedshaverne, hvilket undergraver den økonomiske bæredygtighed i den kreative sektor i Den Europæiske Union, navnlig i betragtning af at rettighedshavere på nuværende tidspunkt ikke kan udøve deres ret til at fravælge anvendelsen af undtagelsen i artikel 4 i direktivet om ophavsret på det digitale indre marked eller kontrollere, om deres fravalg er blevet overholdt, på en enkel og effektiv måde;

I. der henviser til, at sikring af korrekt håndhævelse af lovgivningen og lige konkurrencevilkår i hele Unionen kræver, at de europæiske regler om ophavsret og beslægtede rettigheder finder ensartet anvendelse på alle AI-udbydere, der idriftsætter produkter eller udbyder tjenester i Den Europæiske Union, uanset hvor de er etableret, og uanset hvor en eventuel anvendelse af beskyttet indhold fandt sted forud for en sådan idriftsættelse eller et sådant udbud;

Træning af GenAI

J. der henviser til, at artikel 4 i direktiv (EU) 2019/790 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked indførte en undtagelse for reproduktion og udtræk af værker og andre frembringelser med henblik på tekst- og datamining, som i henhold til artikel 2 i nævnte direktiv defineres som "enhver automatiseret analytisk fremgangsmåde, der har til formål at analysere tekst og data i digital form med henblik på at generere oplysninger [...]"; der henviser til, at artikel 4 hverken var udarbejdet eller havde til formål at regulere de specifikke praksisser, der er involveret i træning af kunstig intelligens;

K. der henviser til, at denne nye og specifikke form for anvendelse (træning af GenAI) kræver en præcisering af de retlige betingelser for en sådan træning;

L. der henviser til, at omfattende træningsdatasæt af høj kvalitet er afgørende for en effektiv udvikling af GenAI-systemer og for at sikre et troværdigt output af høj kvalitet fra GenAI-systemer; der henviser til, at det derfor er afgørende at sørge for lovlig anvendelse af sådanne datasæt i Den Europæiske Union for at fremme innovation, sikre teknologisk suverænitet og bevare Unionens konkurrenceevne i det globale AI-landskab, som er under hastig udvikling;

M. der henviser til, at den kommende lancering af EUIPO's videnscenter om ophavsret vil udgøre et rettidigt og prisværdigt initiativ, der har til formål at styrke grænsefladen mellem ophavsret og nye teknologier, navnlig GenAI;

N. der henviser til, at rettighedshaverne ud over et standardiseret maskinlæsbart fravalg også bør have mulighed for at registrere sådanne fravalg i et centralt register ved hjælp af en fælles teknologisk standard og i et maskinlæsbart format, der potentielt kan forvaltes af Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret (EUIPO), og dermed muliggøre en effektiv udelukkelse af registrerede værker fra automatiseret datacrawling;

O. der henviser til, at enhver GenAI-udbyder bør sikre fuld og detaljeret gennemsigtighed vedrørende alt ophavsretligt beskyttet indhold, der anvendes til at træne dette system, uanset i hvilken jurisdiktion de ophavsretsrelevante handlinger, der ligger til grund for

træningen, blev udført; der henviser til, at denne gennemsigtighed skal bestå af en specificeret liste over hvert ophavsretligt beskyttet indhold, der er anvendt til træning; der henviser til, at det samme krav bør finde tilsvarende anvendelse på enhver efterfølgende anvendelse af indhold med henblik på udledning, søgningsforstærket generering eller finjustering, ikke kun for udbydere af AI-modeller, som det i øjeblikket er fastsat i artikel 53 i forordningen om kunstig intelligens, men også for udbydere eller idriftsættere af AI-systemer;

P. der henviser til, at en sådan gennemsigtighed kan lettes gennem en betroet mellemmand såsom Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret (EUIPO), som vil være ansvarlig for at underrette rettighedshaverne om anvendelsen af deres indhold og dermed sætte dem i stand til at gøre krav gældende i forbindelse med dets anvendelse til træning; en sådan mellemmand bør tildeles de nødvendige beføjelser og ressourcer til at vurdere, om udbydere og idriftsættere fuldt ud overholder gennemsigtighedsforpligtelserne;

Q. der henviser til, at der som et alternativ til ovennævnte EUIPO-register også kan opnås gennemsigtighed ved at give rettighedshaverne mulighed for at vandmærke deres værker og andre beskyttede frembringelser og ved at kræve, at AI-udbydere stiller søgeværktøjer til rådighed, der gør det muligt at opdage sådanne vandmærker blandt det materiale, der anvendes til træning;

R. der henviser til, at der ud over forpligtelsen til fuld gennemsigtighed vedrørende ophavsretligt beskyttede værker og andre beskyttede frembringelser er behov for at indføre en mekanisme, hvorved AI-udbyderes eller -idriftsætteres undladelse af at sikre fuld gennemsigtighed under visse betingelser giver anledning til en uafviselig formodning om, at ethvert relevant ophavsretligt beskyttet værk eller andet beskyttet materiale er blevet anvendt til træningsformål, hvilket vil medføre alle gældende retlige konsekvenser i henhold til EU-retten og national ret for krænkelse af ophavsret eller beslægtede rettigheder; der henviser til, at hvis en domstol giver en rettighedshaver medhold på grundlag af enten en sådan formodning eller fremlagt dokumentation, skal alle rimelige og forholdsmæssige sagsomkostninger og andre udgifter afholdes af AI-udbyderen;

S. der henviser til, at der er en videnskløft hos GenAI-udbydere, navnlig blandt mindre virksomheder, vedrørende deres ophavsretlige forpligtelser i henhold til EU-retten;

T. der henviser til, at pressesektoren spiller en afgørende rolle med hensyn til at beskytte demokratiet og den demokratiske struktur i Den Europæiske Union; der henviser til, at det er afgørende at sikre, at GenAI-modeller og -systemer ikke foretager selektiv behandling, der favoriserer visse publikationer frem for andre, hvorved pluralismen af informationer og deres upartiskhed bevares; der henviser til, at GenAI-modeller og -systemer skal udformes med henblik på at indarbejde og overveje hele spektret af pressepublikationer for at værne om grundlæggende demokratiske værdier om mangfoldighed og retfærdighed i den offentlige debat; der henviser til, at der er behov for at fastsætte klare kvalitetsstandarder for GenAI-modeller og -systemer;

Output fra GenAI

U. der henviser til, at gennemsigtighed med hensyn til det output, der genereres af AI-

systemer, er afgørende for at muliggøre en korrekt klassificering af værker som "menneskeskabte" eller ej; der henviser til, at en sådan klassificering har betydelige retlige konsekvenser, herunder for anvendelsen af ophavsretlig beskyttelse og fastlæggelsen af rettigheder og ansvar;

V. der henviser til, at generering af output, der er karakteristisk for GenAI, kan krænke retten til reproduktion, tilrådighedsstillelse for almenheden eller overføring til almenheden; der henviser til, at undtagelsen vedrørende tekst- og datamining i artikel 4 i direktivet om ophavsret på det digitale indre marked ikke omfatter retten til tilrådighedsstillelse for almenheden eller retten til overføring til almenheden;

X. der henviser til, at EU's ophavsretslovgivning for så vidt angår den retlige behandling af GenAI-output fortsat er baseret på principperne om menneskelig ophavsret; der henviser til, at begrebet "værk" ifølge Den Europæiske Unions Domstols faste praksis indebærer to kumulative betingelser: for det første skal der foreligge en original genstand i den forstand, at denne er ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse; for det andet skal denne frembringelses udtryk kunne identificeres tilstrækkeligt præcist og objektivt;

Y. der henviser til, at inkonsekvent international regulering vedrørende ophavsretten til AI-genereret indhold udgør en risiko for den globale sammenhæng i lovgivningen om intellektuel ejendomsret og kan give anledning til regelarbitrage eller underminere konkurrenceevnen i Unionens kreative sektorer og AI-sektorer; der henviser til, at international konvergens og etablering af en global lovgivningsmæssig ramme vil udgøre et mere effektivt og sammenhængende alternativ til den nuværende fragmentering af retlige tilgange;

Z. der henviser til, at det i det omfang, det er tilladt i henhold til international ret, er nødvendigt at tilpasse det eksisterende territorialprincip til træning af GenAI-systemer for at sikre, at træning med europæisk indhold er underlagt EU-retten, selv om den foregår uden for EU;

1. anbefaler, at Kommissionen, uafhængigt af sin planlagte revision af rammen for ophavsret og direktivet om ophavsret på det digitale indre marked og uden at forudsætte behovet for lovgivningsmæssig revision, hurtigst muligt foretager en grundig vurdering af, om den eksisterende EU-ret om ophavsret i tilstrækkelig grad imødegår den juridiske usikkerhed og de konkurrencemæssige virkninger, der er forbundet med anvendelsen af beskyttede værker og andre frembringelser til træning af generative AI-systemer, samt udbredelsen af AI-genereret indhold, der kan erstatte menneskeskabte frembringelser;

2. anbefaler endvidere, at en sådan vurdering sigter mod at opretholde en ramme, inden for hvilken rimelige vederlagsmekanismer gør det muligt at generere de ressourcer, der er nødvendige for, at europæisk kunstnerisk og kreativ produktion kan trives i den AI-drevne globale forandringsproces;

3. noterer sig anvendelsen af generative AI-systemer, der er baseret på beskyttet indhold uden tilladelse fra eller kompensation til de rettighedshavere, som berøres af en sådan anvendelse, navnlig når de er integreret i søgemaskiner eller andre digitale tjenester, der muliggør generering – ofte i realtid og til marginale omkostninger – af indhold, som efterligner eller direkte trækker på originale værker og andre beskyttede frembringelser,

som modellerne er blevet trænet på, eller som er blevet gjort til genstand for datascraping, herunder i realtid, af sådanne modeller; er foruroliget over, at denne praksis kan føre til levering af produkter og tjenesteydelser, der konkurrerer direkte med rettighedshavernes;

4. opfordrer Kommissionen til straks at pålægge udbydere af AI-modeller og -systemer til almen brug en vederlagsforpligtelse for så vidt angår denne nye anvendelse af indhold, der er beskyttet af ophavsret eller beslægtede rettigheder, idet en sådan forpligtelse skal finde anvendelse, indtil de reformer, der bebudes i denne betænkning, er gennemført;

5. opfordrer Kommissionen til at koordinere indsatsen for at øge bevidstheden om ophavsret blandt AI-udviklere, hvilket kan omfatte tjeklister for overholdelse, juridiske og teknologiske værktøjer og tekniske vejledninger;

6. støtter præciseringen af undtagelsen vedrørende tekst- og datamining i henhold til artikel 4 i direktivet om ophavsret på det digitale indre marked for så vidt angår de vigtigste mangler og tvetydigheder, der hidtil er konstateret i dens anvendelse, navnlig med hensyn til fastlæggelsen af en klar maskinlæsbar standard for fravalgsmuligheden og begrebet "lovlig adgang";

7. mener, at der bør etableres en retlig ramme for GenAI enten ved at indføre en særlig undtagelse fra eneretten til reproduktion og udtræk, som adskiller sig fra den, der er fastsat for tekst- og datamining i henhold til artikel 4 i direktivet om ophavsret på det digitale indre marked, eller ved at udvide anvendelsesområdet for denne bestemmelse til udtrykkeligt at omfatte træning af GenAI, som i øjeblikket ikke er omfattet; understreger, at rettighedshavere skal have ret til at fravælge anvendelse gennem en standardiseret, maskinlæsbar mekanisme;

8. anbefaler, at Kommissionen sikrer, at denne nye retlige ramme for GenAI er forenelig med tretrinstesten i artikel 5, stk. 5, i Infosoc-direktivet;

9. anbefaler, at EUIPO tildeles ansvaret for at oprette og føre et centralt register over fravalg og, hvor det er nødvendigt, for at mægle i licensprocessen med henblik på at strømline forbindelserne mellem GenAI-udbydere og rettighedshavere og etablere en brugbar, innovationsvenlig ramme, der understøtter Unionens konkurrenceevne uden at hæmme udviklingen af AI-teknologier unødigt; anbefaler endvidere, at både fravalgserklæringer og licenstilbud registreres i et maskinlæsbart format i samme register;

10. opfordrer Kommissionen til at foreslå fuld og konkret gennemsigtighed og kildedokumentation fra udbydere og idriftsættere af AI-modeller og -systemer til almen brug med hensyn til brugen af ophavsretligt beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser til ethvert formål, herunder til udledning, søgningsforstærket generering eller finjustering, under behørig hensyntagen til behovet for at beskytte forretningshemmeligheder og fortrolige forretningsoplysninger;

11. opfordrer Kommissionen til at foreslå, at der indføres en uafviselig formodning om, at værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret eller beslægtede rettigheder, er blevet anvendt til træning af alle AI-modeller eller -systemer til almen brug (GenAI), der bringes i omsætning på EU-markedet, hvis de lovbestemte

gennemsigtighedsforpligtelser, der er fastsat i denne beslutning, ikke er blevet overholdt fuldt ud; anbefaler endvidere, at udbyderen af AI-modellen eller -systemet afholder alle rimelige og forholdsmæssige sagsomkostninger og andre udgifter, der påløber i forbindelse med håndhævelsen af sådanne rettigheder, hvis en rettighedshaver får medhold i retssager enten på grundlag af denne formodning eller gennem fremlagt dokumentation;

12. insisterer på, at AI-genereret indhold fortsat ikke bør være berettiget til ophavsretlig beskyttelse, og at sådanne værkers status som offentligt domæne skal fastlægges klart;

13. opfordrer Kommissionen til at undersøge foranstaltninger til bekæmpelse af krænkelse af retten til reproduktion, tilrådighedsstillelse for almenheden og kommunikation til almenheden gennem produktion af GenAI-output;

14. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.

BEGRUNDELSE

Med den rivende digitale og teknologiske udvikling, navnlig inden for kunstig intelligens og de såkaldte generative store sprogmodeller, mister visse rettigheder såsom ophavsretten, personlige rettigheder og retten til ikkeforskelsbehandling deres betydning, da det nærmest ikke længere er muligt at påberåbe sig disse rettigheder uden enorme retlige og økonomiske risici for rettighedshaverne.

Dette skaber stor retsusikkerhed for alle involverede parter. Hvis EU-lovgiveren på grund af sine langvarige procedurer og manglende mod fortsat tøver med at tage direkte fat på disse problemer, som skal løses, vil EU og dets aktører imidlertid altid trække det korteste strå og skabe yderligere afhængighed.

Derfor må grundprincippet være, at den teknologiske udvikling skal respektere den eksisterende lovgivning, mens den eksisterende lovgivning på sin side ikke må hindre den teknologiske udvikling. Dette kræver først og fremmest brugbare løsninger, hvilket markedsaktørerne på begge sider indtil videre ikke har opnået, da den teknologiske udvikling på dette område griber ind i ophavsretten. Disse to synes ikke længere at være forenelige med hinanden. Perfekte løsninger er sandsynligvis ikke længere mulige.

Derfor opfordres EU-lovgiveren til hurtigst muligt at finde en balance, der er rimelig i forhold til de involverede interesser. Det ville også være ønskeligt, at man finder en permanent brugbar løsning for at undgå, at man hvert femte eller sjette år på ny skal beskytte ophavsretsmæssige krav mod udviklingen af ny teknologi. En "generel forordning om ophavsret" kunne i analogi med den generelle forordning om databeskyttelse være nyttig i denne sammenhæng. Forslaget om AI-ansvar kunne have givet proceduremæssigt hurtigere løsninger. I mangel af fremsynethed fra forskellige aktørers side er dette forslag imidlertid blevet trukket tilbage (hvilket sandsynligvis er juridisk tvivlsomt), og der vil derfor fortsat være retsusikkerhed.

Denne betænkning er derfor et forsøg på at finde en brugbar balance mellem ny teknologi og ophavsret. Dette kræver en kombination af juridiske, tekniske og teknologiske løsninger.

Den politiske situation er ikke let for EU:

1) Vi er geopolitisk udfordret, fordi "Vesten" er splittet med hensyn til sine værdier.

2) Den europæiske AI-udvikling halter alvorligt bagefter og skal fremmes uden yderligere "hindringer".

3) Den nuværende værdiskabelse inden for den digitale udvikling genereres af store teknologivirksomheder i USA på bekostning af den kreative sektor i Europa.

Denne betænkning har derfor også til formål at støtte og fremme udviklingen af kunstig intelligens i Europa. Europa har brug for kunstig intelligens til at fremme digitaliseringen, som er så afgørende i vores globale verden. Mulighederne for europæiske fremskridt er enorme og må under ingen omstændigheder ligge uudnyttede hen. Men vi ønsker også, at AI-systemer i Europa opfylder store krav med hensyn til kvalitet og troværdighed, og dette kan kun opnås ved hjælp af kvalitetsdata fra ophavsmændene.

Samtidig ønsker vi også at bevare den ophavsretlige beskyttelse af vores kreative sektorers og kulturarbejderes værker. Europæisk kultur er en grundlæggende del af vores identitet. Den europæiske værdiskabelse i de kreative sektorer er enorm og må ikke benyttes uden modydelse. Denne nye måde at anvende data på (træningsdata, dataanvendelse til generativt output) af beskyttet indhold skal derfor ske mod vederlag. Det er den eneste måde, hvorpå vores europæiske kulturarbejdere kan skabe det økonomiske grundlag for produktionen af nyt indhold.

I den forbindelse spiller presseudgiveres beslægtede rettigheder med hensyn til deres indhold også en særlig rolle for vores europæiske demokratiforståelse og retsstatsforståelse. Presse-, ytrings- og informationsfriheden må under ingen omstændigheder undergraves eller domineres af kunstig intelligens, navnlig i en situation, hvor digital adgang til og digital "tildeling" af information, som det i øjeblikket er tilfældet, i stigende grad finder sted gennem søgemaskiner og AI eller, når det drejer sig om generativ AI, endda påvirkes af bots og befinder sig i hænderne på nogle få virksomheder. Kontrol med information, også i form af desinformation, herunder bot-dreven desinformation, deepfakes og den deraf følgende indblanding i valg eller den offentlige mening, er ekstremt farlig. Derfor bør der i denne sammenhæng sikres meningspluralisme og -mangfoldighed i form af en uafhængig presse. Det betyder, at brugen af deres indhold på en automatiseret og generativ måde skal udløse en tilsvarende modydelse. Det er imidlertid også vigtigt for presseudgivere, at de forbliver synlige for brugerne. Dette kan indebære et krav om kildeangivelse.

I denne sammenhæng bør man også diskutere den lignende situation med såkaldte betalingsmure, bag hvilke der ikke altid kun findes ophavsretligt beskyttet indhold, selv om dette også kan være tilfældet.

I den nuværende situation må det dog også antages, at et langsomt voksende licensmarked ikke længere kommer til at omfatte alle markedsdeltagere. Det betyder, at ikke alle presseudgivere eller ikke alt ophavsretligt beskyttet indhold er nødvendigt for træning mod vederlag, således at markedsdeltagere uden forhandlingsstyrke måske slet ikke længere kommer i betragtning, hvis de kræver en modydelse. En løsning, hvis en sådan på nuværende tidspunkt overhovedet er nødvendig, vil formodentlig kun kunne opnås ved hjælp af faste afgifter eller en stærkere organisation til at samle forhandlingsstyrken. Det er tvivlsomt, om alle parter ønsker at gå ind på en sådan vej.

Selv om dette i første omgang bør overlades til markedsdeltagerne, rejser det spørgsmålet om, hvorvidt kun "verdenslicenser" vil spille en rolle i forbindelse med licensudstedelse til generative AI-systemer, der udbydes i hele verden.

Da anvendelsen af sådanne "ophavsretligt beskyttede" data har fundet sted i årevis (i hvert fald siden slutningen af 2022) uden licens eller anden tilladelse fra ophavsmændene, må man også overveje, i hvilket omfang der også skal betales erstatning med tilbagevirkende kraft.

Under alle omstændigheder bør EU-lovgiveren eller Europa-Kommissionen, indtil der er indført en passende regulering til at løse dette problem, fastsætte et umiddelbart, enkelt og fast ophavsretsgebyr for denne anvendelse på i givet fald 5-7 % af den globale omsætning, således at den værdiskabelse, der generes af virksomheder ved hjælp af data fra europæiske ophavsmænd, kompenseres og forbliver i Europa.

Dette kræver naturligvis også en revurdering af territorialprincippet, som det allerede overvejes i AI-forordningen. Vi kan ikke tillade, at AI-modeller trænes på europæiske ophavsretligt beskyttede data et eller andet sted i verden og derefter udbydes i Europa.

I fremtiden kan det også føre til, at en demokratisk lovgiver enten er nødt til at kontrollere eller standardisere kvaliteten af grundlaget for generative "store sprogmodeller". Det kan også være nødvendigt for lovgiveren i fremtiden at kræve, at sådanne AI-udviklere skal inddrage ophavsretligt beskyttede værker for at opretholde kvaliteten af deres modeller.

Vi bør derfor anvende kunstig intelligens på andre måder til at styrke uafhængigheden og mangfoldigheden af information af høj kvalitet ved hjælp af kunstig intelligens.

For at kunne videreudvikles og sikre dens kvalitet har kunstig intelligens også brug for adgang til ophavsretligt beskyttede værker. Gennem de seneste år har AI-udviklere derfor anvendt en enorm mængde indhold hovedsagelig, men ikke udelukkende til træningsformål. Denne træning er en helt ny anvendelsesmåde, hvor de eksisterende ophavsretsregler kun i begrænset omfang finder anvendelse.

På nuværende tidspunkt fører den manglende kompensation til enorm retsusikkerhed. Det haster gevaldigt med at finde en juridisk klar løsning for at mindske spændingerne. Så længe der ikke er nogen klar retlig ramme, der regulerer de modstridende interesser, anvendes europæisk indhold, mens værdiskabelsen finder sted i andre lande. Kommissionen skal derfor handle omgående[14] uden at vente på eventuelle revisioner af f.eks. ophavsretsdirektivet eller AI-forordningen.

Der må findes en løsning, der er baseret på samspillet mellem licensmuligheder og gennemsigtighedsforpligtelser i henhold til international ret og ophavsmændenes deraf følgende ejendomsret.

Henvisningen til artikel 4 i direktivet om ophavsret på det digitale indre marked er dog ikke tilstrækkelig og sandsynligvis heller ikke i overensstemmelse med internationale ophavsretlige principper. EU-lovgiveren har medtaget nævnte artikel 4 i AI-forordningen uden klart at afgrænse dens konsekvenser. Den nuværende undtagelse i artikel 4 tillader tekst- og datamining på betingelser, der er fastsat i nævnte artikel, men blev på daværende tidspunkt ikke formuleret med det formål at gøre det muligt for alle i massivt omfang at udnytte beskyttede værker ved hjælp af generativ AI. Og slet ikke, når der som følge heraf også skabes konkurrencedygtige produkter, der er tilgængelige for offentligheden.

Men selv om artikel 4 efter ordførerens mening ikke er brugbar, er der behov for et lignende alternativ, som gør det muligt for AI-udviklere at få licenser til beskyttede værker på en så ukompliceret og teknisk enkel måde som muligt. Dette gøres bedst digitalt. Desuden må der også trækkes på logikken i artikel 17 i direktivet om ophavsret på det digitale indre marked.

Samtidig er det vigtigt at sikre, at rettighedshaverne stadig kan beslutte, om og i hvilken form (licens) deres indhold må bruges – eller slet ikke må bruges – til denne nye type anvendelse. Rettighedshaverne skal have ret til et såkaldt fravalg.

[14] Se også Temaafdelingens udtalelse.

For at dette kan fungere på en enkel og problemfri måde for AI-udviklere, skal det imidlertid ske i et maskinlæsbart og standardiseret format[15]. Det skal også være rettighedshaverens ansvar at gøre brug af dette fravalg på en juridisk og praktisk sikker måde.

For at gøre gennemførelsen så enkel som muligt for AI-udviklere synes det nødvendigt at registrere fravalget i et europæisk register. Dette register bør derfor føres af EUIPO. Således har AI-udvikleren mulighed for enten at respektere de standardiserede, maskinlæsbare fravalg eller via registret at identificere, hvilke værker der ikke uden videre må anvendes.

På den anden side er det kun indhold, der er beskyttet enten af et fravalg, eller som er registreret, som stadig er beskyttet mod denne form for anvendelse. Det ville endda være muligt direkte at forbinde dette register med licensprocessen og dermed forenkle sidstnævnte for AI-udvikleren og skabe en form for "one-stop-shop" for AI-udviklere.

Når det gælder denne nye form for anvendelse, er rettighedshaverne ikke bekendt med og kan heller ikke blive bekendt med, om deres indhold anvendes på en ny måde. Derfor er det vigtigt at indføre et gennemsigtighedskrav. Dette gennemsigtighedskrav forpligter AI-udviklere til at fremlægge en omfattende og detaljeret liste over det beskyttede indhold, de har brugt til den nye anvendelse. Den "tilstrækkeligt detaljerede sammenfatning ", der er fastsat i AI-forordningen, har hidtil været helt utilstrækkelig, da den slet ikke præciserer, hvordan indholdet anvendes. Derfor er der brug for en fortolkning, der også kan anvendes i forbindelse med ophavsret.

Hvis f.eks. grunde som forretningshemmeligheder udelukker en ophavsmand fra relevant adgang til dette datagrundlag i overensstemmelse med gennemsigtighedskravet, skal kravet opfyldes gennem en betroet mellemmand. Også her kan EUIPO fungere som mellemmand. Sidstnævnte kan således underrette rettighedshaveren om den brug, der er gjort af vedkommendes værk.

Gennemsigtighedskravet kan også opfyldes ved at kræve mærkning af det ophavsretligt beskyttede værk, f.eks. vandmærker[16] eller andre lignende muligheder, og ved at give rettighedshaverne mulighed for at validere denne mærkning enten gennem adgang til grundlaget for AI-modellen eller via registret. I en digital verden synes et digitalt fingeraftryk på de beskyttede værker under alle omstændigheder at være afgørende.

Lovgiveren vil sandsynligvis også skulle løse det problem, at ikke alle private hjemmesider med et ophavsretligt beskyttet billede ikke i sig selv udelukker dette fra træningsdataene.

Under alle omstændigheder og i alle faser skal misbrug, manipulation af information, retlige antagelser, omvendt bevisbyrde eller endog det meget stærke værktøj, som retligt ansvar udgør, tages i betragtning og afvejes meget omhyggeligt.

Ud over overvejelserne over håndteringen af dette problem er det nødvendigt generelt at tilpasse andre aspekter af ophavsretten til den teknologiske udvikling. Dette vil kræve yderligere europæisk harmonisering af medlemsstaternes nationale ophavsretslovgivning.

[15] Se også EUIPO's studie.
[16] Se også EUIPO's studie.

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA

I henhold til artikel 8 i bilag I til forretningsordenen erklærer ordføreren at have modtaget input fra følgende enheder eller personer som led i udarbejdelsen af udkastet til betænkning inden vedtagelsen i udvalget:

Enhed og/eller person
ITI - Information Technology Industry Council
Spitzenorganisation der Firmernwirtschaft
Fdup
Linklaters LLP
Mazagan
NBCuniversal
The lnternation Federation of Film Distributors' and Publishers' Associations
Allianz
Digital Music Europe
IFRRO
Duke University
Masaryk University (PhD Candidate, Intellectual Property Law)
Microsoft
Meseuro srl
AK Public Affairs
The Computer & Communications Industry Association
Zukunftfabrik2050.de
SACO
Liccium B.V.
European Blockchain Association
France Digitale
ACT Al NOW
Alliance de la Presse d'lnformation Generale
IFRRO
KPMG Law
TikTok
MFE-MEDIAFOREUROP EN.V.
Hanbury Strategy
VAUNET
EBU / UER - European Broadcasting Union
University of Turin; Eindhoven
VAUNET - Verband Privater Medien
Coalition for Creativity
The European Video on Demand Coalition
#WeAreEurope
Aleph Alpha GmbH

Cullen International
Bertelsmann
NAI apollo
IMPF
Tilburg University
Meta
YouTube
HBM
Initiative Urheberrecht
ICMP - The global voice
Access Partnership
AEPO-ARTIS
Toy Industries of Europe
EIMP - European Independent Media Publishers
EARE
DFL Deutsche FuP..ball Liga GmbH
Video Games Europe
Midjourney
Nexareg
EurolSPA
Keywords Studios
Advance/Conde Nast
Future of privacy forum
Society of Audiovisual Authors
Initiative Urheberrecht
APCO
European Publishers Council
Cloudflare
Elda
RELX
Center for Journalism & Liberty (CJL)
Business at OECD
Google
Bitkom e.V.
Creativity Works!
IFPI
STM
MVFP
CEPIC
National Law Institute University
Motion Picture Association
Copyright Clearance Center
Solutions for a Small Planet
European Parliamentary
Ives Attorneys
Freshfields
FREELENS e.V.

IFRRO
News Media Europe
Mediapro
Lausen
L'ARP - Societe civile des Auteurs Realisateurs Producteurs
EUROPEAN BLOCKTECH
RAAP
EMMA-ENPA
LAUSEN
MPA
BDI
Anthropic
Credo Al
ODISEIA
EG Legal Services
Federal Association of German Leasing Companies
Independent policy expert
European Producers Club (EPC)
Audiovisual Anti-Piracy Alliance (AAPA)
CEPI - European Audiovisual Production
365 Sherpas GmbH
Wikimedia France
IFPI
Federation of European Publishers
Federation of the European Sporting Goods Industry
Al Sweden
CEDRO
European Writers' Council
Dell
FTI Consulting
Apple
Adan
CEPI - European Audiovisual Production
FERA - Federation of European film directors
APCO
European Visual Artists
CGI
DGA Group
HP
DOT Europe
Schibsted media AS
Business Software Alliance
Vorsitzender
FREELENS
NCSR Demokritos
Bertelsmann SE & Co KGaA
Lawyer

Universal Music Group
Solutions for a Small Planet
Association of Commercial Television and Video on Demand Services in Europe
AK Public Affairs
ECSA, European Community Shipowners' Associations
PRSforMusic
International Trademark Association
L'ARP
EFAD
Arcom
Axel Springer SE
Auteursbond (Dutch)
Premier League
Deutscher Fotorat
Society of Audiovisual Authors
Bitkom e.V.
Futuro Publico
Al Caramba!
INTA
University of Liverpool / School of Law and Social Justice
Assonime
AIE
PlayRight CV, IMARA, GA
Assonime - Association
RTL Deutschland GmbH
Euralia
German Bar Association
Atresmedia
Amazon
Samman Law & Corporate Affairs
European Publishers Council
EUROCINEMA
Tony Blair Institute
European Illustrators Forum
AEPO-ARTIS
IHK fur Munchen und Oberbayern
GEMA
Hubert Burda Media
Access Partnership
FIAPF - International Federation of Film Producers Associations
Sky Group
The European Alliance of News Agencies
European Writers' Council
EGAIR
VERA Studio
Warner Bros Discovery
VAUNET

IHK fur Munchen und Oberbayern
Bundesverband Schauspiel
News Corp
Boardmember Dutch Writers Guild
Kunstenbond
Forward Global
Video Games Europe
APCO Worldwide
Getty Images
VERA Studio
EGAIR
Klarna
UGGC Avocats
FLA
Shearwater Global
EuroCommerce
MFE
International Federation of Actors

Ordføreren har udarbejdet ovenstående liste på eget ansvar.

Når fysiske personer er identificeret på listen ved deres navn, deres funktion eller begge, erklærer ordføreren at have forelagt de pågældende fysiske personer Europa-Parlamentets databeskyttelsesmeddelelse nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), hvori de gældende betingelser for behandling af deres personoplysninger og rettighederne forbundet med denne behandling er fastlagt.